

موسسه / پژوهشکده / مرکز مرتبط : موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

عنوان: بررسی گیاهان کاشته شده در کلکسیون صخره‌ای جهت استفاده در فضای سبز شهری

یافته منتج از پروژه شماره: ۹۵۰۰۹-۹۳۵۲-۰۹-۱۲۰۰۹-۰۹ سال

مجری مسئول: مریم حسینی نژاد

رایانامه مجری مسئول: hasaninejad@rifr-ac.ir

تعریف مسئله و اهمیت موضوع:

باغ‌های صخره‌ای نمادی از تلاش انسان در جهت بازساختن هرچه کاملتر ساختارهای مناطق کوهستانی در سطحی کوچکتر هستند. در این فضاها سنگ و گیاه عناصر غالب چشم‌اندازند و در ترکیب با هم فضاهای طبیعی را القا می‌کنند. ایران کشور پهناوری است که از نظر آب و هوایی دارای تنوع زیادی بوده و همین عامل سبب بوجود آمدن اکوسیستم‌های مختلفی مشتمل بر گونه‌های گیاهی مختلفی شده است. آشنایی با گیاهان و شناخت آنها به عنوان ماده اولیه کلیه برنامه‌های تحقیقاتی در زمینه جنگل، مرتع، باغبانی، ژنتیک و اصلاح نبات و دیگر علوم مرتبط از اهمیت شایانی برخوردار است. از آنجایی که جمع‌آوری و کاشت کلیه گیاهانی که در رویشگاه‌های گوناگون پراکنده‌اند در یک مکان خاص عملاً کاری مشکل و غیرممکن به نظر می‌رسد، منطقی است که بخشی از این مجموعه وسیع را به‌عنوان نمونه در باغ گیاه‌شناسی گرد آورد و پژوهش و تحقیق در مورد آنها را انجام داد. با توجه به اهداف باغ‌های گیاه‌شناسی و ضرورت حفظ این گنجینه گیاهی لازم است ضمن حفاظت از کلکسیون‌ها و گونه‌های گیاهی موجود نسبت به افزایش گونه‌ها اقدام شود. در باغ‌های صخره‌ای امکانات لازم برای مطالعه و تحقیق درباره تنوع زیستی و حفاظت از گونه‌های صخره‌ای و نمایشی فراهم است. با بهره‌گیری از روش‌های مختلف علمی، امکان شناخت گونه‌های گیاهی فراهم گشته و محدوده پراکنش آنها تعیین می‌شود.

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه:

- فهرست گونه‌های پیش‌بینی شده برای کاشت در باغ‌های صخره‌ای با مطالعات کتابخانه‌ای، مطالعه فهرست بذرهای دریافت شده از باغ‌های گیاه‌شناسی دنیا، مطالعه فلور ایران و منطقه تهیه شود.
- تعیین محدوده پراکنش جغرافیایی گیاهان صخره‌ای در رویشگاه‌های طبیعی ایران
- انجام ماموریت‌های صحرایی و تهیه و جمع‌آوری بذر و گیاه زنده از عرصه
- کشت و تیمار سرمادهی، شست‌وشو در آب روان و آب گرم برای بذرهای مورد نظر
- تهیه قلمه برای تکثیر برخی گونه‌ها
- نگهداری و مراقبت از گلدان‌های گیاهان یک و دوساله تا زمان انتقال به عرصه کاشت

نتایج و مزایای حاصل از بکارگیری یافته در عرصه:

باغ‌های صخره‌ای علاوه بر کاربردهایی که در زیباسازی فضای شهری دارند، یک وسیله معرفی گیاهان متنوع بومی و غیربومی بوده و در ارتقای فرهنگ گیاه‌شناسی نقش بزرگی دارند. این چشم‌اندازها در مراکزی از قبیل باغ‌های گیاه‌شناسی، یکی از ساختارهای اصلی به شمار می‌آیند.

در مدت اجرای طرح ۲۳۱ گونه زینتی درخت، درختچه و علفی یک‌ساله و چندساله از گیاهان بومی و غیربومی در باغ صخره‌ای و گیاهان زینتی کشت شدند.

۱۸۱ گونه دارای سازگاری خوب و ۱۰ گونه گیاهی سازگاری متوسط و ۱۵ گونه سازگاری ضعیف داشتند و ۲۵ گونه از بین رفته‌اند. همچنین از بین گونه‌های کشت شده حدود ۵۰ درصد مراحل فنولوژی را کامل کرده و به مرحله گل‌دهی و بذردهی رسیده‌اند. تمامی گونه‌های کشت شده به استثناء نهال‌های انتقالی از نهالستان‌ها و ماموریتی از طریق بذر تکثیر یافتند. همچنین تعدادی از گیاهان علفی چندساله پس از استقرار در باغ صخره‌ای و گیاهان زینتی از طریق تقسیم ریشه تکثیر شدند. ایجاد پیاده‌روهای سنگی در باغ‌های صخره‌ای و ایجاد آبشار و صخره‌گذاری سبب جذب بازدیدکنندگان خواهد شد و عموم مردم با نحوه ایجاد و فضاسازی برای باغ‌های صخره‌ای آشنا خواهند شد. همچنین ایجاد باغ‌های صخره‌ای در مناطق مختلف کشور با هدف افزایش تنوع گونه‌ای برای بخش خصوصی در طراحی باغ صخره‌ای الگوی خوبی است.

ترکیب سوزنی‌برگان و پهن‌برگان برای ایجاد منظر در باغ‌های صخره‌ای به زیبایی این نوع باغ‌ها می‌افزاید.

عکس/عکس‌های شاخص از یافته:

نمایی از محل انجام آزمایش